

Vaikai mokosi iš tų, kurie juos myli

2018-ųjų rugsėjį netoli Kauno atidaryta unikali *Žalioji gamtos mokykla*. Tai lauko pedagogikos erdvė, humanistinės dvasinės pedagogikos, demokratinio ir intuityviojo poveikio mokykla. Ji atitinka vertybes ir siekius šeimų, kurios savo vaikams ieško kitokių mokymosi galimybių, kurioms svarbu, kad vaikai džiaugtųsi vaikystėje, kad mokydami ne kauptų vis daugiau žinių, o kad įgydami žinių būtų ugdomi ir augtų kaip asmenybės. „Mumis pasitikėjo tėvai, kurių vaikai labai smalsūs ir gabūs, kurie, visapusiškai ugdomi, gali žengti sparčiau nei jų bendraamžiai ir kuriems tradicinis mokymasis nebūtų pakankamai veiksmingas ir galbūt tik varžytų visokeriopą pažangą“, – pasakoja *Žaliosios gamtos mokyklos* steigėja ir vadovė **Jolanta Lipkevičienė**.

Kuo ypatinga *Žalioji gamtos mokykla* ir ar ypatingi čia taikomi mokymo ir ugdymo metodai?

Vienas svarbiausių mūsų tikslų yra išsaugoti vaikams jų vaikystę, grąžinti juos į gamtą. Perteikti žinias – svarbu, bet žinios tėra įrankis. Mes siekiame atsižvelgti į kiekvieno vaiko jausmus bei emocijų raišką ir sudaryti sąlygas, kuo palankiau ugdančias gebėjimus. Pedagogai, dirbdami su nedidelėmis vaikų grupėmis, padeda skleisti kiekvieno moksleivio kūrybiškumui ir įsisavinti žinias. Vaikai mokosi iš aplinkos, gamtos bei vieni iš kitų. Turime nemažai socialinių partnerių ir vaikai gali pabendrauti su gyvenime daug pasiekusiais įvairių profesijų žmonėmis, pasimokyti iš jų. Mes siekiame, kad vaikus pasiektų informacija, kuri aktuali šiuo jų raidos etapu ir atveria juos naujoms žinioms ir naujoms patirtims. Vaikai mokosi to, kas jiems įdomu ir iš tų, kurie juos myli. *Žaliojoje gamtos mokykloje* nėra klasių, yra įvairūs mokymosi lygiai. Su dešimties vaikų grupe dirba du mokytojai arba mokytojas ir jo padėjėjas-mentorius, jie vaikams ir mokytojams pataria, konsultuoja, kaip suprasti save, spręsti tarpusavio santykių problemas ir rasti atsakymus į gyvenimo klausimus. Viena šešerių metų mergaitė yra pasiekusi trečios klasės matematikos lygį. Atskirų disciplinų mokomasi periodais; būna lietuvių kalbos, matematikos ir kitų dalykų savaitės, tuo pačiu taikomas integruoto mokymo metodas. Visa diena mokykloje yra nepertraukiamas integruotas formalus ir neformalus ugdymas, susiejant faktus su prasmėmis bei suvokimu. Pavyzdžiui, išėję pasivaikščioti, gyvenvietėje vaikai pasigedo šiukšlių dėžių. Jie sukūrė raštą seniūnei, siūlydami tokias dėžes įrengti.

Visą savaitę vaikai, mokytojai ir tėvai rašo vieni kitiems laiškus, meta į pašto dėžutę, o kiekvieną penktadienį „paštininkas“ juos išdalija. Mažesniuosius tai paskatino kuo sparčiau mokytis rašyti ir skaityti.

Veiklas organizuojame savivaldos principu. Mūsų mokykloje ne pasakoma ar nurodoma, o susitariama. Vaikai vieni kitiems tampa mokytojais. Vaiko žodis arba rekomendacija kitam vaikui yra daug priimtinau, nei išgirdus iš suaugusio žmogaus. Vaikai mokosi išklausyti ir pasisakyti, nekritikuoti, dėkoti, atsiprašyti. Jie ne tik kuria mokyklos įstatymus, bet ir sprendžia problemas, gali, trinkelėję į gongą ar paskambinę varpeliu, kvieisti pasitarimą, netgi teisimą. Vienas toks jau ir sušauktas, viskas vyko labai rimtai. Taip vaikai išsiaiškina, kas teisinga, o kas blogai, mokosi argumentuoti, išsiaiškinti be išankstinių nuostatų, mokosi empatijos. Mokyklos įstatymų kodekse 30 proc. punktų yra tie, kuriuos mes „nuleidome“, o 70 proc. sukūrė vaikai. Kad savivalda veiktų ugdomai, mums, mokytojams ir mokytojų padėjėjams, reikia atitinkamų kompetencijų.

Rengiame sąmoningos tėvystės seminarus, į kuriuos kviečiame ne tik mūsų mokyklos mokinių tėvus. O kiekvieno moksleivio pasiekimus aptariame su tėvais kartą per mėnesį, koreguojame ugdymo namuose ir mokykloje tikslus ir būdus, kiekvienam vaikui kuriame savitą jo ugdymo žemėlapi. Jeigu tėvai atsisakytų bendradarbiauti su mokykla, turbūt tektų atsisveikinti.

Koks buvo Jūsų kelias į *Žaliąją gamtos mokyklą*?

Ji atsirado ne norint parodyti, jog mes kitokie, bet siekiant pasidalyti kūrimo užkratu, paskatinančiu kurti įvairius mokymosi modelius. Mokyklos sienas kartu su vyru Sauliumi auginame septynerius

metus, o idėją – dar anksčiau. Kai mūsų sūnūs, dabar jie jau suaugę, pradėjo lankyti mokyklą, supratau, kad humanistinės pedagogikos, kuria domėjausi, realiaame gyvenime reikia su žiburiu ieškoti. Per visas reformas kito mokyklos dekoracijos, bet turinys – labai nedaug. Daug mokiausi, studijavau, aiškinausi, kas vyksta įvairiose aplinkose su žmogumi, kaip kurti tvarius bendruomeninius ryšius. Supratau, jog galima rasti būdų, kaip mokyklai padėti persiorientuoti, kaip įveikti smurtą, patyčias ir kitas gausias negandas, kaip padėti šeimai. Mokytojų vaikai turi, bet beveik nėra gyvenimo palydėtojų-mentorų. Mentorius vaikui suorganizuoja vertybinę aplinką, priemones, padeda tik tada, kai reikia, bet nediktuoja, ką jam daryti, nenurodinėja. Mentorystė stipriai prisideda prie asmeninio ir socialinio augimo bei tobulėjimo – tiek mokinių, tiek mokytojų. Padėti tam, kuris šalia, yra meilės kelias. Humanistinė dvasinė pedagogika daug gali, tik reikia laisvų dvasia ir drąsių žmonių. Atstovaudama kenčiantiems vaikams, gaudavau ir priekaištų, būta visko. Bet taip stiprėjau, plėčiau savo kompetencijas, išmokau laiminti ir man atšiaurią aplinką savo širdimi bei mintimis. Pamažu šis kelias įgalino mane būti projektų bendraautore ir kūrėja, Lietuvos tėvų forumo tarybos nare, taip pat vaikų ir mokyklos, tėvų ir pedagogų konfliktų sprendimo tarpininke, tarpusavio pagalbos grupių vadove. Dalyvavau rengiant mokymo programas, man sekėsi ir sekasi patarti, kaip rasti raktą į šiuolaikinį vaiką; kaip mokytojui pažadinti savo galias ir kaip jas taikyti ugdant save; kaip tartis ir susitarti; kas yra sėkmingo kolektyvo formavimas ir pedagogų atviro dialogo kultūros auginimas; koku keliu eiti link vaiko; kaip padėti vaikui sugrįžti į kolektyvą ir kaip į tai įtraukti tėvus.

Prieš dvylika metų su kolegomis pradėjome rengti vasaros stovyklas. Tada ir pradėjau svajoti apie kitokią mokyklą, domėtis, o kas vyksta pasaulyje. Gal ne tik Montesori ir Valdorfo sistemos? Latvijoje jau dvidešimt penkeri metai veikia devynmetė mokykla *Tautskola 99 Baltie irgi*, kur vadovaujamosi tokiais pat ar panašiais principais. Šios mokyklos patirtis nemažai tyrinėta ir moksliškai apibendrina.

Bendrosios ugdymo programos, pagal kurias dirbama Lietuvos švietimo įstaigose, yra parengtos gerai, bet reikia aplinkos, kuri sietųsi su vaiko asmenine vidine programa.

Vaikai iš prigimties yra smalsūs ir imlūs, mokytis jiems įdomu. Ir paprastai pilama į juos daug, taip pat ir to, kas jiems šiandien neaktualu. Todėl ir turime bėdų. Mokymasis neturėtų vykti paskubomis. Skirtingiems vaikams reikia skirtingų mokymo modelių. Tinkama mokymo erdvė ir stilius, sveikas mikroklimatas, taikūs santykiai, kūrybiškumo ugdymas, rezultatų nesivaikymas – ir vaiko gebėjimai gali būti kuo sėkmingiausiai atskleidžiami. Palankioje aplinkoje žinias jis susiras ir sugers kosminiu greičiu. Žinių šaltiniai įvairūs, tereikia išmokyti jas susirasti. Yra pavojus užkrėsti narcisizmu, ypač, jeigu vaikas vis girdės „viskam gabus, gyvenime neprapulsi“. O pamokslauti, jog blogai besimokantieji kada nors maisto ieškos prie atliekų konteinerio, tikrai neteisinga: Lietuvoje atlikto sociologinio tyrimo duomenimis, 60 proc. benamių – įgiję aukštąjį išsilavinimą. Galbūt kritiniu metu jiems pristigo gyvenimo įgūdžių ir instrumentų, kad įveiktų krizes. Šito jauni žmonės mokomi labai mažai.

Nė vienas vaikas netaps priklausomas ir neatsidurs socializacijos centre, jeigu šalia jo bus bent vienas suaugęs žmogus, suprantantis ir padrašinantis sunkiais momentais.

Kaip suaugusieji, ne tik pedagogai, gali daryti įtaką jauniems žmonėms įgyjant gyvenimo įgūdžių?

Aš manau, kad negalima prabėgti pro žmogų – didžiausią šioje žemėje vertybę. Prie žmogaus reikia atsargiai prieiti. Tas, kuris piktas ir pagiežingas, yra labai sužeistas. Kaip prieisi, kaip sutvarstysi jo žaizdą? Kaip pakviesi eiti gyvenimo keliu vaiką, dešimtmetį, kuris tik tau pasakė: galvojau apie savižudybę. Nemažai vaikų išsigąsta neatsargaus prisilietimo, užsidaro. Visi vaikai labai jaučia, ar tikrai tu dėl jo esi susirūpinęs. Reikia labai atsargiai kalbėti, atsargiai kurti savo mintis, švelniai jausti – nuolat stebėti, su koku jausmu susitapatini. Mokslo įrodyta, kad mintis gali sukurti kristalą – materiją. Tarp minčių, įsitikinimų ir to, kas įvyksta realybėje, yra tiesioginis ryšys. Tai, kas nutinka vaikams, jau būna įvykę suaugusiųjų mintyse.

Daug vaikų į mokyklą ateina su namuose įgytomis žaizdomis. Tai ir tėvų neišmanymo, ir žalingos aplinkos poveikio pasekmės. Jeigu iki ketverių metų vaikas žaidė su kompiuteriu, be jokios kontrolės, ir per televiziją žiūrėjo, ką norėjo, jis į save yra įsileidęs vaizdų, su kuriais jo psichika negali susitvarkyti. Tokiai šeimai reikia ypatingų ir nuoseklių konsultacijų bei pagalbos. Nes toks vaikas gyvena vidinės sumaišties sąlygomis. Kolektyve greičiausiai jis negauna pagalbos, o už destruktivų elgesį dar yra ir baramas. Tada pasimeta, nesijaučia saugus. Problemas sprendžiant skubotai, paliečiamas tik jų paviršius, iš esmės problemos neišsprendžiamos, vaikas gali likti su savo nuoskauda. Jeigu jų kaupiasi vis daugiau, nepasitenkinimas greičiausiai bus nukreiptas į šalia esančius žmones. Tai gali būti vienoks ar kitoks dėmesio išsireikalavimas, bet dažnai – agresija. Vienoje miesto mokykloje pedagogė į mano klausimą, kaip kalbėjosi su vaiku, kuris netinkamai elgiasi, mušasi, atsakė: „Garsiai pasakiau: kada baigsi nesąmones?!“ Apmaudu. Juk vaikas neturi vidinių resursų pats vienas persiorientuoti.

Daugiau pasieksime, daugiau gerosios patirties vaikams perduosime, jei gebėsime kurti kartu su Kūrėju.

Jūsų pedagoginė kompetencija ypač turtinga, esate sukaupusi didelę profesinę patirtį. O kokie atradimai kartu su sudėtingo likimo mergaite, tapusia sava Jūsų šeimoje?

Tuo metu aš jau turėjau daug patirties, sekėsi kurti darnius santykius savo šeimoje, galėjau ir kitiems patarti, kas šeimą augina ir kas griauja. Susiklosčius aplinkybėms, savęs paklausiau, o kaip realiai būtų galima išgelbėti bent vieną tėvų pamestą vaiką? Žinias, kaip ugdyti vaikus, ir gebėjimus nutariau pritaikyti konkrečiai. ...Jai buvo ketveri su puse, gyveno įstaigoje paimta iš šeimos, kurioje iškentė daug negerovių. Beveik nekalbėjo, buvo hiperaktyvi, išgyveno didelį nerimą. Pradėjome bendrauti.

Mano šeima iš pradžių nesuprato, sūnus man sakė, kad nelaukia parsivedant mažą vaiką. Bet nemažai pasikalbėję visi sutarėme, kad mergaitė taps mūsų šeimos nare. Buvo sudėtinga, tačiau pasiekimai mane drąsina: galime daryti stebuklus. Mano meilė, pedagoginės žinios ir dvasinės praktikos, psichologų, medikų, dvasininkų pagalba mergaitei padėjo sveikti po savo gyvenime patirtų traumų. Per kelerius metus ji labai daug pasiekė. Žinojau, kad tradicinėse mokyklose, net ir tose, kur taikomas inkliuzinis mokymas, specialiųjų poreikių vaikai lieka beveik nepastebėti, todėl, laikui atėjus, ieškojome specialios ugdymo įstaigos, kur daug individualaus mokymo. Radome ramesnę ir saugią mokyklą, tačiau ten buvo vien pažeisti vaikai. Kasdien grįždavo labai sudirgusi, reikėjo labai daug pastangų nuraminti, kaskart tarsi restauruoti. Kai kurie pedagogai patarė: nelikite, mūsų aplinka jos vystymąsi tik stabdo. Taip mokyklą Smiltynuose pradėjo lankyti ir mūsų mergaitė. Pasirinkimas labai pasiteisino, pažanga didžiulė. Per kelis mėnesius pakito rašysena, rišlesni tapo sakiniai, emocijos tapo stabilios. Gerai orientuojasi mieste, lanko folkloro būrelį, žirgyną, į mokyklą užmiestyje nuvyksta autobusu viena ir taip pat sugrįžta. *Žaliojoje gamtos mokykloje* namų darbų vaikams neskiriama, bet jų mokėjimo mokytis kompetencija yra labai aktyvi ir namuose kiekvienas dar daug savarankiškai dirba. Mūsų mergaitė kūrybinga, ir būdama namuose nuolat ką nors kuria. Mokykloje turi nemažai įpareigojimų, gerai juos atlieka. Geba organizuoti mažesnių vaikų veiklas. Tai pavyzdys, kaip natūraliai, lyg šeimoje, mažesnieji mokosi ir vyresniųjų vaikų, perima jų patirtis, mokosi tėvystės įgūdžių. Juk svarbiausioji – gyvenimo – profesija prasideda nuo savęs auklėjimo ir mokymosi sugyventi su kitais, suprasti skirtingo amžiaus žmonių poreikius ir pasirengti svarbiausiai profesijai, kurią vadinu „žmona ir motina“, „vyras ir tėvas“.

Gabus vaikas, negabus vaikas – tai diskriminuojančios etiketės. Įvairiais gyvenimo etapais vaikai labiau domisi vienais dalykais, po to – kitais. O ar gabus, ar ne, ir kam gabus, gali lemti požiūris į vaiką, ugdymo stilius, gyvenimo periodas, erdvė, aplinka, pedagogas. Gebėjimai atrandami ir išreiškiami palankioje aplinkoje. Šiuolaikiniai vaikai puikiai naudojami technologijomis, geba greitai suvokti aplinkos pokyčius, daugelio gebėjimai yra unikalūs, dideli. Tačiau be holistinio požiūrio į vaiką ir dėl ribojimų šie svarbūs gebėjimai užmigdomi. Jeigu šiuo metu vaiko gebėjimai kuklesni ar

net minimalūs, tačiau jeigu rusena nors maža susidomėjimo ugnelė, kryptingai ugdomas jis gali pasiekti labai daug.

Tyrimų duomenimis, Lietuvos mokytojų psichinė ir fizinė sveikata nėra gera. 58 proc. apklaustų mokytojų nervingi, nuo mokyklos streso net savaitgaliais nepailsi 47 proc. mokytojų. 2018 metų pabaigoje dalis Lietuvos mokytojų streikavo. Ką tai sako mums visiems?

Žaviuosi pedagogais ir tomis ugdymo įstaigomis, kuriose skaudulių nėra ar beveik nėra. Daugelyje mokyklų pasiaukojamu darbu yra sukurtos ir vaikams, ir mokytojams augti bei kurti palankios aplinkos.

Streikas – tai ženklas, rodantis labai galias švietimo sistemos problemas. Pinigai, atlyginimai – svarbu, bet ne patys svarbiausi. Darbo sąlygos ir ugdymo kokybės klausimai yra esmė.

Nuolatinė įtampa – tai rizika susirgti. Šiandienos mokytojui reikia labai daug pastangų, ištvermės ir kitokių savybių. Nemažai vaikų į mokyklas atsineša auklėjimo namuose klaidas, kurių vien tik mokyklos pastangomis įveikti nė vienoje šalyje, ir turtingiausioje, nebūtų įmanoma. Tai sužeisti vaikai, juose – visuomenės socialinių ydų atspindys, netinkamo naudojimosi technologijomis žala, nepakeliami krūviai jaunai psichikai. Mokykla nepajėgė išvengti narkotikų, neįsileisdama pro duris pašalinių žmonių; tyrimai parodė, kad yra mokyklų, kuriose narkotines medžiagas moksleiviai įsigyja iš moksleivių. Mokyklose daug atšiaurios aplinkos, agresijos, kančių, vaikai nesijaučia saugiai. Ir nėra pakankamai žmonių, kurie tas problemas vaikams padėtų išspręsti. Pedagogai neturi laiko, stokoja supratimo – jie perteikia žinias ir mokykloje jaučiasi tarsi ant bėgimo takelio. Vieno moksleivio mama pasakojo, jog atsiprašė iš darbo pusei dienos, kad sutartu laiku pasikalbėtų su mokytoja, o ši pokalbiui galėjo skirti vos penkias minutes. Išklausiusi greito monologo ir pati negalėjusi tarti nė žodžio, mama išėjo.

Vadovaudamiesi bendrosiomis programomis ir Lietuvos švietimo įstatymu, pedagogai mokykloje turi ne vien mokyti, bet ir užtikrinti asmenybės ugdymą. O tai nevyksta, arba vyksta tik paviršutiniškai. Profesinis perdegimas, įtampa, nuolatinis nuovargis, patyčios, patiriamos iš kolegų ir vadovybės, – taip gyvena dalis mokytojų. Stebint žinių siužetus apie pedagogų streiką, atrodo, kad jie visi yra pikti ir viskuo nepatenkinti. O jeigu jums tektų visos jų atsakomybės? Jeigu turėtumėte vadovautis daugybe nurodymų, programų, planų ir mokyti dideles klases, kurių kiekvienoje yra keletas probleminių vaikų, ir kas 45 minutes eitumėte vis į kitą tokią klasę? Jau po poros mėnesių pasijusite visiškai išsekę ir pervargę. Man teko iš kai kurių mokytojų išgirsti, kad švietimo sistema jiems primena kalėjimą, net pati mokykla jį primenanti – ilgi koridoriai ir klasių-kamerų durys...

Socialines žaizdas gali gydyti kokybiškesnis ugdymas. Artimu metu visa švietimo sistema turės stipriai keistis, nes nebegalima, kaip iki šiol, bėgti su pačiais greičiausiais ir gabiausiais. Greitai bėgantieji paprastai neturi socialinio jautrumo – jie įpratę puikuotis, o ištikti sunkumų ir pasijautę blogai, sunkiai tai pripažįsta, suklupę sunkiai pakyla. Specialiųjų poreikių vaikų vis daugėja.

Vaikai, ypač miesto mokyklose, patiria gamtos stygiaus sindromą. Klasėje, kur mokosi dvi dešimtys vaikų, jau po dešimties minučių stipriai sumažėja deguonies, o tai, kaip tyrėjų įrodyta, gali provokuoti vidinį diskomfortą ir agresiją. Ilgai sėdint uždaroje patalpoje, tarsi užmiega tam tikros smegenų dalys ir informacijos įsiminimas sutrinka. Ir tik nuskambėjus skambučiui ir vaikui pakilus iš suolo jos vėl suaktyvėja. Mokytojas savo medžiagą gali pateikti dvidešimt kartų greičiau, nei dauguma mokinių gali ją priimti. Mokyti – tai daug daugiau nei kalbėti. Ne viską, ką mokiniai turi išmokyti, mokytojas turi ištart. Taikant lauko pedagogiką, per tamprų sąlytį su gamta, kai daug laiko skiriama aplinkai tyrinėti, galima išspręsti daug mokymosi problemų.

Pastaruoju metu daugelyje šeimų atsakyta autoritarizmo, tačiau pasirinktas kitas kraštutinis – laukinis liberalizmas. Elgesio modelis, kai nėra jokių ribų, vaiką žeidžia lygiai taip pat, kaip ir autoritarizmas. Auklėjant vaikus svarbu, kad mokykla ir tėvai suderintų du, regis, vienas kitam prieštaraujančius dalykus: vaiko laisvės ir griežtus reikalavimus. Toks stilius apibūdinamas

metafora: erdvus kambarys su labai tvirtomis sienomis. Vaiko laisvė – ne specialusis auklėjimas, o oras, kuriuo kvėpuojama. Griežtas auklėjimas prasideda tada, kai vaikas peržengia leistinas ribas. Tradicinė mokykla jaunam žmogui neretai sako: man nesvarbu, kaip tu jautiesi, rodyk mokymosi rezultatus. Tai tam tikra prievarta. Bet ir Lietuvoje gali būti mokyklos, kuriose dirba emociškai brandūs mokytojai, kurie, pavyzdžiui, vaikui, egzamino dieną išgyvenančiam dėl tėvų skyrybų, sako: „Tavo akyse matome neviltį dėl ateities, todėl šiandien egzamino gali nelaikyti. Ateik kitą dieną, kai nurimsi, kad geriausiai atskleistum savo sugebėjimus.“

Savo mokytojų dėka esame paklausūs darbo rinkoje, daug pasiekiantys karjeros kelyje. Vis dėlto: ar esame pakankamai išsilavinę?

Negalime pasidžiaugti, kad absolventai kasmet vis geriau išlaikytų egzaminus. Priešingai. Rezultatai kasmet vis prastesni. Vaikai imituoja mokymąsi, mokosi labai daug ir viską labai greitai pamiršta. Taip jie prisitaiko: iškala, atsiskaito ir čia pat pamiršta. Tą ir rodo vis smunkantis žinių lygis. Daug ir greitai – lygu nulis. Sūnus studijuoja teisę, dėstytojai jau įspėjo: jūsų klientai nemokės rašyti prašymų, turėsite jiems diktuoti, būkite tam pasirengę. Daug mokėsis jaunas gydytojas, pradėjęs darbą ligoninėje, stebisi, kad nė vienas ligonis nesišypso ir turi labai daug priekaištų gydytojams. O juk jauno mediko, kuris kiekvieną dieną liesis prie sunkiausių ligų, bėdų ir grubių emocijų, niekas nemoko empatijos, socialinio jautrumo ir kaip nukęsti nuoskaudas, kaip padėti kenčiančiam. Šeima ir esama studijų sistema nepajėgi išugdyti stipraus psichologinio imuniteto.

Mūsų šalies švietimo sistemos bei vaikų ugdymo modelis taisytinas, bet vieni mokytojai to nepadarys. Šiandien, gavęs vien tik didesnę atlyginimą, mokytojas kaip buvo, taip ir liks bejėgis. Todėl apie visas aktualijas reikia kalbėti drąsiai. Švietimo sistema neišsivers be didelių investicijų. Investicijos – ne tik laipsniškas atlyginimų didinimas, bet ir pastangos, kurios mokyklą leis paversti draugiškesne mokytojui ir moksleiviui. Tai ir siekis vaikus nesužeisti, neatverti skaudžių tiesų tiesmukai, nerodyti pirštu į vaiko žaizdas. Žinoma, yra atvejai, kai reikia kalbėti teisės kalba, tvirtai ir be filosofavimų. Bet geriau tartis, o ne primesti. Papasakoti, kaip pats elgeisi, ką išgyvenai, kai patyrei panašią situaciją. Rasti, kaip problemas apsupti išmintimi, pakviesti vaiką kartu pradėti ką nors keisti, daryti. Mums reikia kantriai eiti link savo patirties auginimo ir vis peržvelgti nueitą kelią. Kiekvieną vakarą reikia peržvelgti dieną ir numatyti veiksmingus žingsnius, išmintingesnius veiksmus. Praktika, patyrimas, klaidų taisymas padės eiti vis tiesiau. Jeigu savo laikysena ar kalbėjimu galėjai ką nors įskaudinti – atsiprašyk. Tiesa padeda kurti tvarius santykius. Vis dėlto greitų būdų einant išminties ir meilės keliu nėra. Veiksminga pajauta, kad kiekvienas žmogus – dieviškas įsikūnijimas, kad, kaip sakė austrų filosofas Rudolfas Šteineris, mokytojas nuolat dalyvauja šventose vaiko ugdymo misiose.

Meilės kelią mes pamiršome arba užmigome tame kelyje. Todėl vieną dieną imkime ir pasižadinkime.

2019-ieji, sausis

Kalbėjosi Danguolė Andrijauskaitė

Nuotr. autorės

